

26 283

Migratie Antilliaanse jongeren

Nr.

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld d.d. ...

Binnen de vaste commissie voor Integratiebeleid hebben enkele fracties de behoefte over de brief van de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie (26 283, nr. 20) inzake aanvullende maatregelen Antillianen en Arubanen enkele vragen en opmerkingen voor te leggen. Bij brief van ... heeft de minister deze beantwoord. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Adelmund

De griffier van de commissie,
Beuker

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Inleiding

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie en hebben daarover de volgende vragen en opmerkingen. Zij hebben gelezen dat de minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties in antwoorden op vragen van de Vaste Commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken¹ heeft aangegeven, dat het pilotproject dient als haalbaarheidstoets voor een eventuele integrale invoering van de sociale vormingsplicht. Moeten deze leden hieruit afleiden dat er nog steeds onzekerheden bestaan over de, partiële- dan wel integrale, invoering van de sociale vormingsplicht?

Zij vragen in hoeverre de invoering van de sociale vormingsplicht afhankelijk is van de uitkomsten van het pilotproject. Moet onder «integrale invoering» worden verstaan het kunnen bereiken van de volledige beoogde doelgroep? Is met de zinsnede «vanaf nu tot en met 2007 zullen 2200 tot 3200 Antilliaanse jongeren de verschillende kanstrajecten moeten doorlopen» de volledige omvang van de doelgroep tot en met 2007 aangeduid? Wordt met integrale invoering bedoeld «structurele» invoering, of betreft het slechts een invoering voor een bepaalde periode, zo vragen de leden van de CDA-fractie. Zij vragen hoe lang de ontwerp Landsverordening sociale vormingsplicht inmiddels bij de Staten ligt en wat de reden is waarom deze nog niet aangenomen. Zij vragen voorts of de definitieve totstandkoming van de Landsverordening afhankelijk is van de uitkomsten van het pilotproject op Curaçao, Sint Maarten en Bonaire. Wordt er nog gedacht en gesproken over aanpassingen van de Landsverordening, zo vragen deze leden.

De leden van de CDA-fractie vragen in hoeverre er financiële belemmeringen voor een integrale invoering van de sociale vormingsplicht bestaan en zo die er mochten zijn, of Nederland bereid is om voldoende financiële steun te verlenen met het oog op die integrale invoering. Hoeveel geld is er gemoeid met de invoering en de handhaving van de sociale vormingsplicht? Hoe wordt bereikt dat er voor de deelnemers aan de sociale vormingsplicht voldoende stageplaatsen tijdens en arbeidsplaatsen na het volbrengen van het vormingstraject beschikbaar zullen zijn? Welke inspanningen gaat de Antilliaanse regering in dit opzicht plegen hoe gaat Nederland hierbij steun bieden? In hoeverre is de sterk bij de planning achterblijvende uitvoering van de afgesproken actiepunten van het in het kader van het Urgentieprogramma tussen Nederland en de Nederlandse Antillen overeengekomen Samenwerkingsplan hierbij een remmende factor? De leden van de CDA-fractie vragen hoe de handhaving van de sociale vormingsplicht op de Nederlandse Antillen gestalte zal krijgen. Zij vragen of de Nederlandse Antillen voldoende handhaving capaciteit hebben en of Nederland eventueel bijstand kan verlenen. Voorts vragen deze leden of er bij de Nederlandse regering voldoende vertrouwen is in de handhavingsmogelijkheden op de Nederlandse Antillen. Zij vragen welke «garanties» de Nederlandse Antillen wat dit betreft geboden hebben. De leden van de CDA-fractie wijzen op artikel 36 van de ontwerp-Landsverordening sociale vormingsplicht² dat stelt, dat de Landsverordening niet van toepassing is op degene die op het tijdstip van inwerkingtreding van de Landsverordening onderworpen is aan de voor hem geldende verplichtingen maar die binnen dertig dagen na inwerkingtreding van de Landsverordening de Nederlandse Antillen verlaat met het doel zich in een ander land te vestigen. Deze leden vragen of op grond van deze bepaling de sociale vormingsplicht kan worden ontrokken. Zij vragen voorts of jongeren die de sociale vormingsplicht hebben ontrokken en die, bijvoorbeeld niet via Schiphol maar langs andere weg, Nederland zijn in gereisd pas worden aangepakt als zij in Nederland in

¹ 29 800 IV, nr. 21.

² Versie juli 2004.

contact zijn gekomen met de politie of andere overheidsinstanties, dan wel naar aanleiding van een melding door de Antilliaanse autoriteiten.

De leden van de SP-fractie hebben met kritische belangstelling kennisgenomen van de brief van 13 mei 2005 inzake de voorgenomen maatregelen om de komst van Antilliaanse risicojongeren naar Nederland te beperken. Zij hebben over deze brief de volgende vragen en opmerkingen.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de minister en hebben daarover de volgende vragen en opmerkingen. Deze leden merken op, dat artikel 3 lid c en f van het Statuut beoogt discriminatie en willekeur bij toelating en uitzetting van Nederlanders te voorkomen; het uitgangspunt blijft dat de Landen de Nederlanders uit andere delen van het Koninkrijk niet discrimineren. In dat licht vragen deze leden of een eenzijdige Nederlandse regeling tot mitigering van toelating, dan wel tot bevordering van uitzetting van een algemene en/of specifieke groep Antillianen en Arubanen, niet tegenstrijdig is met het doel van het Statuut. Hetzelfde artikel schrijft voor, dat algemeen beleid betreffende het toezicht op toelating en uitzetting van Koninkrijksburgers een Koninkrijksaangelegenheid is, waarvoor samenwerking tussen de drie Koninkrijkslanden benodigd is. De leden van de GroenLinks-fractie vragen op welke wijze de ministers denken een toelatingsregeling tot stand te brengen zonder toestemming van de andere Koninkrijkspartners. Deze leden wijzen erop dat deze problematiek tijdens de bewindsperioden van ministers Van Boxtel en De Graaf uitvoerig in de Kamer aan de orde geweest (1998 – 2001). Thans worden wederom maatregelen betreffende het verblijfsrecht van Antillianen en Arubanen in Nederland aan de Tweede Kamer ter goedkeuring voorgelegd. Zij vragen daarom wat het verschil is tussen de destijds aangevoerde juridische argumenten en overwegingen met betrekking tot de haalbaarheid van de maatregelen¹ en de huidige juridische argumenten en overwegingen daarvoor.

Ten aanzien van de thans voorgelegde maatregelen zal met betrekking tot de invoering van deze maatregelen overleg plaatsvinden met de Antilliaanse en Arubaanse autoriteiten binnen het kader van een door het Nederlandse Kabinet gestelde termijn. Wat zijn de voorwaarden voor overleg met de Antilliaanse en Arubaanse autoriteiten, strekkende tot het bereiken van overeenstemming ten aanzien van de invoering van de beoogde maatregelen, zo vragen deze leden.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben begrepen dat in het thans voorgelegde beleidsplan het Nederlandse beleid gekoppeld wordt aan de (toekomstige) Antilliaanse sociale vormingsplicht. Deze leden stellen vast dat op Aruba thans geen plannen ten aanzien van een dergelijke sociale vormingsplicht zijn. Zij vragen op welke wijze dit verenigbaar is met het beleid van de minister dat de sociale vormingsplicht een voorwaarde is voor toelating.

Welke juridische basis ligt ten grondslag aan de beslissingsbevoegdheid van de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie inzake de uitzetting van Antillianen, nu het toezicht op de toelating en uitzetting van Nederlanders behoort tot Koninkrijksaangelegenheden en niet behoort tot het terrein van het Vreemdelingenrecht behoort.

De Arubanen en Antillianen bezitten het Nederlanderschap alsmede volgens het Europees recht het Europees burgerschap. Hoe verhouden de voorgestelde maatregelen zich tot het Europees burgerschap en het Nederlanderschap, zo vragen de leden van de GroenLinks-fractie.

Deze leden wijzen erop dat ingevolge het tweede lid van art. 1 – 9 van de Europese Grondwet de Europese Unie zal toetreden tot het tot het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). Zij vragen welke gevolgen een eventuele toetreding zal hebben voor een toelating- en verwijderingsregeling voor Nederlanders uit de Nederlandse Antillen en Aruba.

¹ Brief 26 283, nr. 12.

De leden van de D66-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie van 13 mei jl. inzake aanvullende maatregelen Antillianen en Arubanen. Zij benadrukken dat de toelatingsregeling ook op aandringen van bijna tweederde van de Kamer tot stand is gekomen.

Zoals deze leden ook al in het algemeen overleg van 17 mei jl. hebben benadrukt gaat het met heel veel Antilliaanse jongeren goed en is de uitwisseling van personen binnen het Koninkrijk een verrijking voor de Nederlandse samenleving. Dat laat onverlet, zo menen deze leden, dat het met een deel van deze jongeren niet goed gaat. Door allerlei redenen, waaronder schooluitval, slechte economische perspectieven en de verlokkingen van (drugs)criminaliteit dreigt er een groep te ontstaan met weinig perspectief op een normaal leven. De sociale vormingsplicht die de Antilliaanse autoriteiten thans in voorbereiding hebben, is in de ogen van deze leden een goede manier om te voorkomen dat deze kwetsbare jongeren definitief afglijden. Deze leden vinden het dan ook logisch dat Nederland probeert te voorkomen dat Nederland een ontsnappingroute wordt voor deze sociale vormingsplicht. Dit maakt dat de thans voorliggende maatregelen in de ogen van de D66-fractie proportioneel zijn. Zien deze leden het goed, dat ook uit jurisprudentie blijkt, dat het maken van onderscheid tussen Antilliaanse, Arubaanse en andere Nederlanders op zich niet in strijd is met het EVRM en met het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (IVBPR)?

De sociale vormingsplicht lijkt deze leden adequaat flankerend beleid te zijn om te bewerkstelligen, dat risico- en probleemjongeren niet verder afglijden in de criminaliteit. Zij vragen de minister hoe vanuit de Antillen op dit in hun ogen toch valide argumenten over proportionaliteit van de toelatingsregeling wordt gereageerd.

In de ogen van de leden van de D66-fractie staat – conform het VN-verdrag inzake de Rechten van het kind – het belang van het kind, dan wel de jongere voorop. Deze leden zijn daarom van mening, dat in de eerste plaats moet worden voorkomen, dat kwetsbare jongeren in een kansloze situatie terechtkomen. Daarnaast vinden deze leden de in onderhavige brief voorgestelde maatregelen ook nodig om te kunnen inzetten in de strijd tegen ongewenst gedrag in Nederlandse steden. Een cumulatie van Antilliaanse en (in mindere mate) Arubaanse jongeren die niet investeren in hun toekomstkansen door niet deel te nemen aan onderwijs of werk leiden in sommige Nederlandse steden tot ongewenste situaties. Deze leden vinden de ontzegging van voortzetting van het verblijf in Nederland een gepaste uiterste maatregel voor hen die kennelijk niet bereid zijn in hun eigen toekomst te investeren en bovendien de maatschappij schade berokkenen.

Voogdijregeling

Wat betreft de voogdijregeling merken de leden van de CDA-fractie op, dat de uitklaringscontroles voor minderjarigen op 1 november 2004 zijn hervat. De indruk wordt echter gewekt, dat nog niet volledig sprake is van een sluitende aanpak, gegeven de opmerking dat, in verband met gevallen waarbij niet reeds voor vertrek naar Nederland in een voogd is voorzien, de controle op Antilliaanse vluchten op Schiphol door de KMAR zal worden uitgebreid tot minderjarigen en dat een registratiesysteem zal worden ingevoerd. Deze leden vragen of de minister dit nader kan toelichten.

Zij vragen voorts of alle jongeren voor wie sinds 1 november 2004 een verklaring van geen bezwaar is geweigerd, teruggedleid zijn naar hun gezagsdragers op de Nederlandse Antillen en Aruba. Zij vragen of er van deze groep inmiddels jongeren in Nederland aangetroffen zijn. Wordt gecontroleerd of een beoogd voogd waarmee contact is gelegd

betrouwbaar is en dat die vervolgens ook daadwerkelijk de voogdij uitoefent? Wordt dit laatste periodiek gecontroleerd?

Het verheugt de leden van de SP-fractie dat de minister in haar brief meldt, dat de Antilliaanse regering niet met Nederland van mening verschilt over de noodzaak van strikte handhaving van de voogdijregeling. Zij vragen of deze overeenstemming ook bestaat wat betreft de aanscherping van de voogdijregeling, bijvoorbeeld waar het gaat om de invoering van een registratiesysteem in Nederland. Zij vragen of de minister aan kan geven wanneer deze verscherpte voogdijregeling in werking treedt en op welke punten de huidige voogdijregeling tekort schiet.

De leden van de D66-fractie dringen al enige tijd aan op een sluitende voogdijregeling voor in Nederland verblijvende of naar Nederland vertrekkende Antilliaanse jongeren. Deze leden vragen of in plaats van controle van jongeren op binnenkomende vluchten op Schiphol, controle op vertrekkende vluchten uit de Antillen niet veel meer voor de hand ligt. De leden van de D66-fractie informeren op welke wijze de Antilliaanse en Arubaanse gemeenschappen in Nederland wordt aangesproken en betrokken bij de integratie en begeleiding van Antilliaanse en Arubaanse jongeren in Nederland.

Aanvullende maatregelen risicjongeren

De leden van de CDA-fractie hebben begrepen dat de Nederlandse zelfstandige wettelijke regeling om Antilliaanse en Arubaanse jongeren zonder serieus zicht op werk of studie te kunnen terugsturen, is bedoeld als een koppeling met de op de Nederlandse Antillen in te voeren sociale vormingsplicht. Deze leden vragen in hoeverre deze zelfstandige wettelijke regeling juridisch houdbaar blijft indien die koppeling niet meer zou zijn te maken vanwege problemen met de invoering van die sociale vormingsplicht.

Met de verwijzing naar artikel 40 van het Statuut, wekt de minister volgens de leden van de CDA-fractie de suggestie, dat voor de legitimatie en toepassing van de Nederlandse zelfstandige wettelijke regeling een Antilliaans/Arubaans vonnis nodig is. Zij vragen of dit klopt en of dit betekent, dat er sprake moet zijn van een vonnis waarmee een boete of hechtenis is opgelegd in verband met niet-naleving van de sociale vormingsplicht. Wat is in dit verband de betekenis van een opgelegde administratieve boete? Deze leden vragen of de minister een nadere toelichting kan geven op de betekenis van artikel 40 voor de toepassing van de Nederlandse zelfstandige wettelijke regeling. Zij vragen in hoeverre het juridisch houdbaar is om de Nederlandse regeling ook toe te passen op Arubaanse risicjongeren, gegeven het feit dat Aruba geen sociale vormingsplicht beoogt in te voeren. Zijn er feitelijke gegevens, zo vragen de leden van de CDA-fractie, waaruit de noodzaak kan worden afgeleid om ook Arubaanse risicjongeren onder de werking van de regeling te brengen, zij vragen met andere woorden of een indicatie is te geven van de omvang van de groep Arubaanse risicjongeren. Zij vragen of de minister eventueel overweegt om, al dan niet afhankelijk van de beschikbaarheid van de voornoemde gegevens c.q. noodzaak, de beoogde regeling niet van toepassing te laten zijn op Arubaanse jongeren. De leden van de CDA-fractie wijzen erop dat in de brief wordt aangegeven, dat degene die zich hier wil vestigen voor werk of studie, zulks zal moeten aantonen door een werkgeversverklaring of bewijs van inschrijving bij een opleidingsinstituut. Zij vragen of men dit vóór in reis in Nederland moet aantonen, of heeft men na aankomst in Nederland nog enige tijd de gelegenheid tot het zoeken en vinden van een arbeids- of studieplaats, en zo ja hoe lang. Zij vragen hoe in dit verband de mediabe-

richtgeving waarin wordt aangegeven dat jongeren die naar Nederland komen binnen drie maanden werk moeten vinden of een opleiding volgen, moet worden gezien. Wat betekent dit voor de handhaving van de Nederlandse regeling, zo vragen deze leden.

De leden van de SP-fractie hebben grote twijfels over de juridische grondslag van de aanvullende maatregelen die de minister voorstelt. De minister stelt een zelfstandige wettelijke regeling te willen creëren, die wil voorkomen dat Antilliaanse probleem- en risicojongeren naar Nederland komen. Zij legt hierbij «een koppeling» met de sociale vormingsplicht die op de Antillen geldt. De leden van de SP-fractie merken op dat deze vormingsplicht nog niet van kracht is, er loopt op dit moment slechts een pilotproject. De financiering voor de vormingsplicht is niet rond en bovendien is de wet die de vormingsplicht in zijn algemeenheid moet regelen nog niet aangenomen, zo stellen deze leden.

De leden van de SP-fractie vernemen graag wanneer de sociale vormingsplicht, als die wordt ingevoerd, operationeel moet worden. Daarnaast vragen zij of de capaciteit toereikend zal zijn om alle jongeren die er voor in aanmerking komen te bereiken. Hoe, zo vragen deze leden, zal de plicht gehandhaafd worden. Zij vragen of het wenselijk is om afspraken te maken met de Antillen over handhaving van de vormingsplicht in Nederland. Kan het terugsturen, op grond van het feit dat niet is voldaan aan de sociale vormingsplicht, gezien worden als een praktische en juridisch houdbare vorm van handhaving? Kan de minister aangeven hoe zij de voorgestelde wettelijke regeling tot stand wil brengen als de sociale vormingsplicht op de Antillen uiteindelijk niet wordt ingevoerd? Haar belangrijkste argument voor de wettelijke maatregel lijkt, volgens de leden van de SP-fractie, immers in de eerste plaats te zijn dat «uitreis uit de Antillen en inreis in Nederland niet de gebruikelijke wijze voor onttrekking aan de sociale vormingsplicht mag worden».

Ook afgezien van de koppeling met de sociale vormingsplicht lijkt de minister Antilliaanse jongeren zonder werk of opleiding te willen weigeren of zelfs terugsturen. De plannen van de minister op dit punt zijn nauwelijks uitgewerkt – hoe lang mag, bijvoorbeeld, een Antilliaanse jongere die werkzoekende is in Nederland blijven? De leden van de SP-fractie horen graag meer details van de minister over dit voornemen.

Voorts is het de leden van de SP-fractie geheel onduidelijk welke juridische grondslag de minister voor haar plannen heeft. Zeker nu de premier van de Nederlandse Antillen zich krachtig tegen de voorgenomen maatregelen heeft uitgesproken, kan artikel van het 36 Statuut, volgens deze leden geen afdoende onderbouwing bieden. Het argument dat de Antillen en Aruba zelf vestigingseisen stellen, gaat niet op, aangezien Nederland met die vestigingseisen heeft ingestemd. Bovendien lijken de Antillen bereid om deze vestigingseisen op te heffen. De leden van de SP-fractie vragen of de minister daarom uitvoerig in kan gaan op de juridische grondslag van haar voorstellen en daarbij ruim aandacht besteden aan de mogelijke strijdigheid van deze plannen met de Grondwet (m.n. het gelijkheidsbeginsel) en het EVRM. Naast het weigeren van jongeren die zich aan de vormingsplicht hebben onttrokken, meldt de brief ook, dat Antilliaanse jongeren die zich in Nederland willen vestigen, voortaan een werkgeversverklaring of een bewijs van inschrijving bij een opleidingsinstituut zullen moeten overleggen. Is de minister van plan om op enigerlei wijze te controleren of de jongeren vervolgens ook daadwerkelijk met de opleiding beginnen? Zal deze leer/werkplicht, zoals die ook verwoord is in de motie Verhagen, zorgen voor een sluitende voorziening, zodat er geen jongeren «thuiszitten», zo vragen de leden van de SP-fractie.

De leden van de GroenLinks-fractie wijzen erop dat uit onderzoek van het bureau QA+ in opdracht van KIEM (Justitie) blijkt dat het «onduidelijk is

hoe groot de groep in Nederland verblijvende Antilliaanse risicjongeren is»¹. Deze leden vragen of de minister officieel onderzoek bekend is waarin de jongerenproblematiek is onderkend en onderzocht en waaruit blijkt hoeveel jongeren die vanuit de Nederlandse Antillen en Aruba naar Nederland zijn geëmigreerd daadwerkelijk kansarm zijn en overlast veroorzaken. Deze leden zijn van mening dat dit onderzoek niet verkleurd dient te worden door de in Nederland geboren Antilliaanse en Arubaanse jongeren die eventueel overlast veroorzaken, omdat deze groep nooit voor toelating of uitzetting in aanmerking mogen en kunnen komen. Zijn vragen of, indien ruwe schattingen van 2.000 werkzoekende jongeren² en 1.700 jeugdige verdachten³ van de 131.000 in Nederland woonachtige Antillianen en Arubanen op werkelijkheid berusten, op welke wijze is de vergaande vorm van wetgeving van toelating- en uitzetting te verenigen met proportionaliteit, subsidiariteit en noodzakelijkheid.

De leden van de GroenLinks-fractie wijzen erop, dat «kansarme» jongeren uit de Nederlandse Antillen en Aruba met een opleiding (minder dan) Mavo4, en een onvoldoende voor Nederlands hebben, bij aankomst in Nederland direct in aanmerking komen voor de inburgeringsplicht. In het kader van de «sluitende aanpak» krijgen deze jongeren van het CWI na drie maanden een leerwerktraject aangeboden. Deze leden vragen of de minister aan kan geven wat de resultaten zijn van de kansarme jongeren bij «inburgering en sluitende aanpak» de afgelopen jaren. Zij vragen voorts of de minister aan kan geven of inburgering en de sluitende aanpak valt onder «zicht op werk en opleiding». Zo neen, waarom niet?

De leden van de GroenLinks-fractie vragen voorts of ook minderjarige Antilliaanse en Arubaanse jongeren aan de sociale vormingsplicht moeten voldoen, voordat ze tot het continentale deel van het Koninkrijk worden toegelaten, of geldt er een andere leeftijd waarop die voorwaarde wordt gesteld en hoe verhoudt zich dit tot artikel 8 EVRM.

De leden van de GroenLinks-fractie merken op dat «overlast» niet wordt geregistreerd op etniciteit. Zij verwijzen naar het interview met Korpschef Aad Meijboom in het programma Buitenhof op 1 mei 2005, waarin hij zei: «Er wordt gezegd: «Antillianen veroorzaken overlast». Dat is niet waar. Er is een aantal Antillianen dat overlast veroorzaakt. Die worden aangepakt. (...) Er is geen sprake van «waterbedeffect» of «verdrijvingseffect». In de hele keten wordt samengewerkt om een situatie van een overlastgevendere jongere te beëindigen. In de intensieve samenwerking zit hulpverlening, jeugdzorg, zorginstellingen. Drugs en overlast is daarom met 30% gedaald.» De leden van de GroenLinks-fractie vragen op grond hiervan hoe de minister kan volhouden dat Antillianen overlast veroorzaken.

De leden van de GroenLinks-fractie merken op dat volgens het onderwijsverslag 2003/04 van de Onderwijsinspectie het onderwijs aan zwakste leerlingen tekort schiet. Kinderen met emotionele problemen (4-11 jaar) blijken nauwelijks professionele hulp van GGZ te krijgen⁴ en jongeren met ernstige gedragsproblemen worden zonder verdere diagnose of ambulante hulp enkele maanden in een justitiële jeugdinrichting (JJI) geplaatst⁵. De leden van de GroenLinks-fractie wijzen op de uitspraken van jeugdcommissaris Van Eijck dat de wachttijden in de jeugdhulpverlening te lang zijn en dat instanties bovendien niet met elkaar samen te willen werken, ook al kunnen ze «gegevens uitwisselen»⁶. Voorts wijzen deze leden erop dat Antilliaanse jongeren blijken te worden gediscrimineerd op de arbeidsmarkt⁷. In het licht van deze informatie vragen zij in hoeverre de toelatings- en verwijderingsmaatregel voldoen aan «subsidiariteit».

De leden van de GroenLinks-fractie wijzen erop dat in 2002 een eind is gekomen aan de stijging van het aantal tienermoeders. Uit onderzoek blijkt dat «(...) Het aantal autochtone tieners dat een kind kreeg, bleef wel licht toenemen. De kans van niet – westerse allochtone meisjes om tienermoeder (...) was in 1996 acht keer groter, in 2002 nog ruim vijf keer. Onder tieners van Turkse, Marokkaanse, Surinaamse en Antilliaans /

¹ State of the Art studie Antilliaanse risicjongeren, maart 2005.

² 15 – 24 jaar, eerstegeneratie, zie «Allochtonen in Nederland, 2004.

³ 12 – 25 jaar, zie Bijlage VII, behorende bij Notitie Antilliaanse Risicjongeren.

⁴ Onderzoek Marieke Zwaanswijk, ZonMw, 2005.

⁵ Zie Urgentieplan staatsecretaris Ross, 2005.

⁶ Rapport Jeugdbescherming onder de loep.

⁷ Onderzoek Etnische minderheden op de arbeidsmarkt, april 2005, Ministerie SZW.

Arubaanse herkomst is de afname vooral het gevolg van betere zwangerschapspreventie. Onder meisjes met een Surinaamse en Antilliaanse / Arubaanse achtergrond is zowel het aantal geboorten als het aantal abortussen in 2002 beduidend afgenomen»¹. Tienermoeders – hoogopgeleid, laagopgeleid, uit één- en tweoudergezinnen, arm en rijk – besteden hun tijd voornamelijk met zorg, inkomen, onderwijs. Niettemin wordt tienerzwangerschap voortdurend in verband gebracht met problemen, merken de leden van de GroenLinks-fractie. Zij vragen of de minister concreet kan aangeven wat de problematiek van tienermoeders precies is en welke maatregelen zij wil nemen om deze tegen te gaan. De leden van de GroenLinks-fractie vragen waarom Antillianengemeenten niet concreet kunnen aangeven wat er precies bereikt is met de inzet van de Rijksbijdrageregeling 2001 – 2004. Deze leden wijzen erop dat in de evaluatie «Antillianenbeleid in zeven gemeenten 2001 – 2003»² «een groot aantal cijfers met betrekking tot «deelname aan preventieprojecten», «vindplaatsgericht werken», «deelname aan inburgeringstrajecten», «deelname aan werk- en scholingstrajecten» ontbreekt.

Uit de Rijksbijdrageregeling Antillianengemeenten, rapportage 2001 blijkt, zo merken deze leden op, dat «Geen van de gemeenten heeft reeds in de planning opgenomen of en zo ja hoe het beleid Antilliaanse risicjongeren na 2004 ingebed zal worden in bredere gemeentelijke beleidskaders, waarvoor geen bijzondere middelen beschikbaar zijn»³. Uit de Rapportage Antillianenbeleid in zeven gemeenten, over 2001 tot 2003 blijkt, dat «Het Rijk heeft vanaf het begin aangedrongen op inbedding van de aanpak in algemene gemeentelijke kaders»⁴. Naar aanleiding hiervan vragen deze leden in hoeverre de minister nu wel de garantie heeft, dat de plannen van aanpak worden ingebed in het gemeentelijk instrumentarium in 2009. In haar brief aan de Tweede Kamer d.d. 19 juni 2002 geeft de minister van VROM aan dat gekeken zal worden naar de praktijk van de woningtoewijzing aan Antillianen⁵. In een e-mail van 3 maart 2005 aan het Overlegorgaan Caribische Nederlanders (OCaN) geeft de minister van VROM aan dat «het door OCaN gevraagde onderzoek naar woningtoewijzing bij Antillianen feitelijk geen onderzoek is geweest. Er is ook geen informatie op papier beschikbaar.» De leden van de GroenLinks-fractie vragen waarom het onderzoek niet heeft plaatsgevonden. Kan de minister, deze leden aangeven, wanneer VROM zal gaan kijken naar de praktijk van de woningtoewijzing aan Antillianen?

De leden constateren dat de minister van mening is, dat het onmogelijk is iets te doen aan de beroerde situatie van de risicogroep zonder de hulp van succesvolle, geslaagde Antillianen⁶. Deze leden vragen of de minister de Antillianengemeenten ertoe kan zetten, participatie van de doelgroep als harde (verplichte) eis te stellen die verder gaat dan de Bijdrageregeling Antillianengemeenten, artikel 4 lid 3 (2001), en het instellingsbesluit van de SEV «Experimentenregeling Huisvesting en Begeleiding Antilliaanse Jongeren», artikel 9 (Projectplan), lid 8.

De leden van de Groenlinks-fractie wijzen erop dat het College voor Bescherming Persoonsgegevens (CBP) OCaN per mail d.d. 14 april jl. heeft laten weten, dat zij geen goedkeuring heeft gegeven aan «gegevensuitwisseling Antillianen» aan de gemeente Nijmegen, zoals een persbericht van de gemeente Nijmegen suggereerde⁷. Deze leden vragen of de minister aan kan tonen hoe Nijmegen aan deze «goedkeuring» is gekomen. «Uit vergelijking van gegevens uit het HKS en het GBA blijkt dat (slechts) 0,3% van de Antilliaanse veelplegers en 2,11% van de jonge Antilliaanse verdachten niet in de GBA was ingeschreven. Dit percentage is beduidend lager dan andere in HKS geregistreerde groepen», zo zegt de Notitie Antilliaanse Risicjongeren (p5). Jeugdcommissaris Van Eijck heeft aangegeven dat «instanties wel gegevens kunnen uitwisselen, maar niet willen: elke instantie wil zijn eigen informatiestroom veilig stellen; de jeugdige dient centraal te staan, niet de instanties». Wat is in dit kader nog nut en noodzaak van nog meer registratie en gegevensuitwisseling?

¹ Allochtonen in Nederland 2004, p. 12, CBS, Voorburg/Heerlen, november 2004.

² Notitie Antilliaanse Risicjongeren, DOCA bureau, juni 2004.

³ DOCA Bureau's, september 2002, p. 35.

⁴ Ministerie van Justitie DCIM, DOCA Bureau, juni 2004, p. 18. Zie hiervoor: «Bijdrageregeling Antillianengemeenten», toelichting artikel 4: «De aanpak dient integraal onderdeel uit te maken van het structurele beleid van de gemeente», BZK, 2001.

⁵ 28 006, nr. 10.

⁶ Uitreiking van certificaten aan Antilliaanse en Arubaanse coaches, Den Haag, 14 februari 2005.

⁷ Persbericht 21 maart '05, zie www.nijmegen.nl.

De leden van de GroenLinks-fractie vragen of de minister de Antillianen-gemeenten kan aansporen meetbare resultaatdoelstellingen te formuleren ook op het terrein van preventie, gezinsondersteuning, onderwijs, wonen, internaatachtige voorzieningen en mentoring? Het bereiken van twee van de drie doelstellingen – tegengaan van jeugdwerkloosheid en schooluitval – komt daarmee dichterbij. Bij de twee andere uitgangspunten «zicht houden op de jongeren» en «voorkomen van overlast» worden namelijk wel concrete resultaten verwacht.

Bijzondere voorwaarde of bijkomende straf

De leden van de CDA-fractie merken op dat de minister in haar brief aangeeft, dat een wettelijke regeling over terugkeer van Antilliaanse en Arubaanse personen de mogelijkheid dat de strafrechter terugkeer als bijzondere voorwaarde of bijkomende straf zal opleggen legitimeert. De mogelijkheid voor deze voorwaarde of straf zal worden gerelateerd aan de periode dat men hier verblijft. Wordt hiermee een directe koppeling gelegd met de in het kader van het vreemdelingenrecht gehanteerde glijdende schaal, zo vragen de leden van de CDA-fractie.

De leden van de SP-fractie vragen of de minister uitvoerig in kan gaan op de juridische grondslag van haar voorstel om het Wetboek van Strafrecht zo te wijzigen, dat terugkeer naar de Antillen als bijzondere voorwaarde of bijkomende straf aan Antilliaanse jongeren kan worden opgelegd en daarbij ruim aandacht te besteden aan de mogelijke strijdigheid van deze plannen met de Grondwet. Hoe verhoudt een dergelijke wetswijziging zich met het gelijkheidsbeginsel?

Zoals deze leden reeds opmerkten, heeft de Antilliaanse regering zich nadrukkelijk tegen de plannen van de minister uitgesproken. Kan de minister uitvoerig ingaan op de vraag, welke consequenties deze afwijzing heeft voor de uitvoering van de voorgenomen maatregelen?

De leden van de GroenLinks-fractie of de minister kan aangeven waarom in haar brief van 13 mei jl. betreffende Aanvullende maatregelen Antillianen en Arubanen voorgesteld wordt om de strafrechter de mogelijkheid te bieden bij Antillianen en Arubanen terugkeer als bijzondere voorwaarde of als bijkomende straf op te leggen. Zij vragen of dit ook geldt voor Antillianen en Arubanen die in Nederland geboren zijn of zeer lang in Nederland verblijven.

In hoeveel gevallen zal per jaar een dergelijke straf of voorwaarde naar verwachting opgelegd kunnen worden, vragen deze leden.

Zij vragen hoe dit voorstel zich verhoudt tot de bestaande nationale en internationale regels waarin een verbod is opgenomen om personen uit te zetten uit het grondgebied van de Staat waarvan hij onderdaan is.

Wordt met de op handen zijnde introductie van deze bijkomende straf of bijzondere voorwaarde niet de ongewenste indruk gewekt dat Antillianen en Arubanen een bijzonder soort Nederlanders zijn, waarop vreemdelingenrechtelijke arrangementen, zoals bijvoorbeeld de glijdende schaal, van toepassing zijn? De leden van de GroenLinks-fractie vragen of de minister specifiek kan aangeven aan welke verblijfstermijnen moet worden gedacht waarbij Antillianen en Arubanen na veroordeling wegens strafbare feiten het continentale onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden kunnen worden uitgezet. Voor welke strafbare feiten gaat dit gelden? Zij vragen op welk moment de minister uitzetting van Antillianen en Arubanen niet meer geïndiceerd acht.

II Reactie van de minister